

Deventer Digipanel

Energiebesparend gedrag

Juni 2013

Uitgave : Team Kennis en Verkenning
Naam : Jaap Barink
Telefoonnummer : (0570) 693369
Mail : j.barink@deventer.nl

Introductie

Team Kennis en Verkenning is begin 2013 gestart met het inrichten van het Deventer Digipanel. Sinds 4 april kunnen inwoners van Deventer zich opgeven voor het panel. In juni 2013 heeft de eerste bevraging van het panel plaatsgevonden. Op dat moment hadden zich 444 inwoners van 16 jaar en ouder als deelnemer aan het panel aangemeld. Van hen hebben er 394 de vragen beantwoord, een zeer goede respons van 89 procent.

Voorlopige samenstelling Deventer Digipanel

Het Deventer Digipanel is in opbouw. Inmiddels zijn alle leeftijden vanaf 16 jaar en alle typen huishoudens vertegenwoordigd in het panel. Ook zijn alle wijken volgens de nieuwe wijkindeling vertegenwoordigd. De verdeling van de panelleden die aan de eerste bevraging hebben meegedaan, komt op deze punten goed overeen met de werkelijke situatie in de gemeente Deventer. Op dit moment zijn hoger opgeleide deelnemers nog oververtegenwoordigd in het panel, lager opgeleiden kennen nog een ondervertegenwoordiging.

Vragen over aan het Digipanel

Het onderwerp van de eerste bevraging van het Deventer Digipanel was energiebesparend gedrag. Aan de eerste bevraging heeft team Kennis en Verkenning enkele vragen over afvalinzameling toegevoegd. Dit laatste is gebeurd om de gemeenteraad een globale en snelle evaluatie van het afvalscheidend gedrag van de Deventer bevolking sinds de invoering van diftar op 1 januari 2013 te bieden. Het digipanel is een erg geschikt instrument voor zo'n snelle evaluatie. Een jaar na de invoering (januari 2014) wordt er een uitgebreider onderzoek naar afvalinzameling gehouden. Ook dan zal het Deventer Digipanel worden geraadpleegd.

Resultaten vragen over energiebesparend gedrag

De eigen energierekening

Aan de panelleden is als eerste de vraag gesteld wat ze van hun eigen energierekening vinden. Met een aandeel van 47% is het neutrale antwoord "Niet laag/niet hoog" het meest gegeven. In totaal 16% van de panelleden noemt de hoogte van de eigen energierekening laag tot zeer laag, 33% vindt deze hoog tot zeer hoog. Vier procent beantwoordde deze vraag met "Weet niet".

Tabel 1 De hoogte van de eigen energierekening	
	% genoemd
Zeer laag	3%
Laag	13%
Niet laag/niet hoog	47%
Hoog	30%
Zeer hoog	3%
Weet ik niet	4%

Stellingen over energieverbruik

De panelleden is een aantal stellingen voorgelegd met de vraag welke hiervan juist of onjuist waren. De volgende tabel presenteert het resultaat van deze "quiz". Het groen gearceerde antwoord bij elke stelling is het juiste antwoord. Bij zes van de acht stellingen heeft een ruime meerderheid van de panelleden het juiste antwoord gegeven. Bij elk van deze zes stellingen gaf minimaal driekwart van de panelleden het juiste antwoord. Bij de stelling over het energieverbruik van een plasmatelevisie versus het verbruik van een gewone televisie waren de meningen meer verdeeld met uiteindelijk 43% goede antwoorden. Bij de stelling over het energieverbruik van een waterkoker versus het koken van water op het fornuis zijn meer foute dan goede antwoorden gegeven.

Tabel 2 Stellingen over energieverbruik

Juiste antwoord	Juist	Onjuist	Weet niet
	groen	gemarkeerd	
Een spaarlamp gaat over het algemeen langer mee dan een gloeilamp	90%	4%	5%
Een plasmatelevisie verbruikt minder energie dan een gewone televisie	29%	43%	28%
Wassen op 90° C kost ongeveer drie keer zo veel energie als wassen op 40° C	79%	9%	12%
Als je overdag de thermostaat één graad lager zet, kan je € 50 per jaar besparen	81%	4%	15%
Huishoudelijke apparaten met een B-label zijn zuiniger dan apparaten met een A-label	5%	90%	5%
Een telefoonoplader in het stopcontact verbruikt alleen stroom tijdens het opladen van de telefoon	13%	81%	6%
Een waterbesparende douchekop kan per jaar voor een besparing van meer dan € 50 zorgen	75%	6%	19%
Water koken in een waterkoker verbruikt minder energie dan water koken op het fornuis	42%	32%	26%

Uitspraken over energiebesparing

In het volgende vragenblok konden de panelleden zich uitlaten over zeven stellingen over energiebesparing. Een overgrote meerderheid van 75% was het oneens met de stelling dat energiebesparing te veel gedoe is. Tachtig procent was het oneens met de stelling dat energiebesparing te veel tijd kost. Twee stellingen waar een zeer ruime meerheid van het panel het mee eens was, betrof het leveren van een bijdrage aan een beter milieu door zuinig om te gaan met energie (89% eens) en het kunnen besparen van geld door zuinig om te gaan met energie (91%). Ook met de stelling "Als ik energie bespaar ben ik tevreden over mezelf" was een ruime meerderheid het eens (76%). De laatste stelling in tabel 3 laat veel neutrale antwoorden zien, maar telt ook meer voor- dan tegenstanders.

Tabel 3 Uitspraken over energiebesparing

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens/ Niet eens	Eens	Helemaal eens
Energiebesparing vind ik te veel gedoe	22%	53%	20%	4%	1%
Energiebesparing kost mij te veel tijd	21%	59%	16%	3%	1%
Ik kan een bijdrage leveren aan een beter milieu door zuinig om te gaan met energie	4%	1%	6%	59%	30%
Ik kan geld besparen door zuinig om te gaan met energie	4%	2%	3%	62%	29%
Als ik energie bespaar ben ik tevreden over mezelf	2%	2%	20%	62%	14%
Als ik energie bespaar gaat dat ten koste van het comfort in huis	8%	50%	27%	13%	2%
Als ik energie bespaar wordt dat door de mensen in mijn omgeving gewaardeerd	4%	10%	53%	28%	5%

Zelf energie besparen

Denken de panelleden dat ze nog meer energie zouden kunnen besparen dan ze nu doen? Panelleden die denken dat ze niets meer kunnen besparen zijn met zes procent ver in de minderheid. Een kwart van de panelleden denkt dat er weinig te besparen valt, in de ogen van 49% een beetje. Twee van de vijf panelleden denken dat (heel) veel meer valt te besparen.

Tabel 4 Mogelijk om zelf meer energie te besparen

	% genoemd
Heel veel meer besparen	3%
Veel meer besparen	17%
Een beetje besparen	49%
Weinig besparen	25%
Niets besparen	6%

Wat doet het Digipanel zoal om energie te besparen? Een groot deel van het panel vertoont in verschillende situaties vaak tot altijd energiebesparend gedrag. Bij acht van de twaalf situaties in tabel 5 antwoordt meer dan de helft van het panel vaak tot altijd een bepaalde energiebesparende handeling te verrichten. Het panel scoort benedenmaats waar het gaat om het uitzetten van de geiser of CV-ketel wanneer men op vakantie gaat.

Tabel 5 Energiebesparend gedrag					
	Nooit	Zelden	Soms	Vaak	Altijd
De stekker van huishoudelijke apparaten uit het stopcontact halen wanneer deze niet in gebruik zijn	13%	20%	27%	29%	11%
In huis deuren zo veel mogelijk dicht houden	3%	5%	11%	48%	33%
Wassen op lage temperaturen	1%	4%	18%	53%	24%
Zo kort mogelijk douchen	6%	16%	31%	33%	14%
De verwarming of kachel lager of uitzetten in kamers waar niemand is	2%	4%	7%	29%	58%
De verwarming of kachel een uur voordat u gaat slapen lager of uitzetten	5%	9%	14%	28%	45%
De lichten uitdoen in kamers waar niemand is	0%	1%	1%	25%	73%
Letten op een goede instelling van de temperatuur van de koelkast	7%	10%	17%	26%	41%
Ingevroren voedsel ontdooien in de koelkast	14%	13%	26%	26%	20%
Alleen afgekoelde etensresten in de koelkast zetten	3%	2%	10%	31%	54%
Gordijnen sluiten om de warmte binnen te houden	10%	8%	16%	39%	27%
De geiser of CV-ketel uitzetten wanneer u op vakantie gaat	41%	12%	11%	9%	27%

Het Digipanel spaart ook energie door het gebruik van spaar- of ledlampen of het gebruik van een waterbesparende douchekop. Ruim een kwart (27%) heeft overal spaar- of ledlampen in huis. Tweederde maakt gebruik van dit type lampen, maar niet overal in huis. Vijf procent van de panelleden antwoordt geen gebruik te maken van spaar- of ledlampen. Een waterbesparende douchekop wordt door 56% gebruikt, 34% beschikt hier niet over en 11% weet het niet.

Tabel 6 Gebruik spaar- of ledlampen	
Ja, overal in huis	27%
Ja, maar niet overal in huis	67%
Nee	5%

Tabel 7 Gebruik waterbesparende douchekop	
Ja,	56%
Nee	34%
Weet niet	11%

Bij de aanschaf van (huishoudelijke) apparaten let eenderde van het panel altijd op het energieverbruik, 41% zegt hier bijna altijd op te letten. Een minderheid van een kwart van de panelleden let hier soms of (bijna) nooit op.

Tabel 8 Let op energieverbruik bij aanschaf (huishoudelijke) apparaten	
Altijd	33%
Bijna altijd	41%
Soms	19%
Bijna nooit	5%
Nooit	2%

En hoe denkt het Digipanel over de aanschaf van zonnepanelen? Zeven procent beschikt hier al over en negen procent is van plan om ze aan te schaffen. Bij eenderde van de panelleden speelt de prijs een duidelijke rol: zij gaan tot de aanschaf over als zonnepanelen goedkoper worden. Verder zegt zestien procent van de panelleden mee te willen doen met zonnepanelen als het in de energierekening zit. Drie procent heeft een heel uitgesproken mening en wil nooit zonnepanelen. Volgens 24% van de panelleden is hun huis niet geschikt voor zonnepanelen.

Tabel 9 Meningen over aanschaf zonnepanelen

Ik heb al zonnepanelen	7%
Ik ben van plan zonnepanelen aan te schaffen	9%
Als ze goedkoper worden ga ik zonnepanelen aanschaffen	33%
Als het in mijn energierekening zit dan doe ik mee	16%
Ik wil nooit zonnepanelen	3%
Mijn huis is niet geschikt	24%
Ander antwoord	25%

Meer antwoorden mogelijk

Uit tabel 9 blijkt dat op de vraag over de aanschaf van zonnepanelen een kwart een ander antwoord geeft. Het grootste deel van deze antwoorden is gegeven door bewoners van huurwoningen en appartementencomplexen, die daarbij aangaven vanwege hun afhankelijkheid van anderen niet zelf tot de aanschaf van zonnepanelen over te kunnen gaan. Ook de prijs van zonnepanelen, de hoge leeftijd van de bewoner, de te korte terugverdienperiode van de investering en de afhankelijkheid van een Vereniging van Eigenaren zijn meerdere keren genoemd.

Wat maakt het voor de panelleden moeilijk of makkelijk om energie te besparen? De panelleden kregen hiervoor elf denkbeeldige situaties voorgeschoteld. De antwoorden hierop zijn in volgorde van het totaalpercentage (heel) makkelijk verwerkt in tabel 10. Het ontvangen van een beloning zou het besparen van energie veruit het gemakkelijkst maken (door 81% genoemd). Ook als panelleden direct kunnen zien dat ze energie besparen zou dit de zaak vergemakkelijken (79%). Of als ze persoonlijke tips zouden krijgen (64%). Aan de andere kant geldt dat het moeilijk tot heel moeilijk wordt om energie te besparen als daarvoor eerst geld moet worden geïnvesteerd, aldus de helft van de panelleden. Of als andere gezinsleden niet besparen (31%).

Tabel 10 Vragen over moeilijk of makkelijk energie besparen

	Heel makkelijk	Makkelijk	Niet makkelijk/niet moeilijk	Moeilijk	Heel moeilijk
Als u voor uw besparing beloond zou worden door bijvoorbeeld de gemeente?	25%	56%	18%	1%	0%
Als u direct kan zien dat u energie bespaart	23%	56%	20%	1%	0%
Als u persoonlijke tips zou krijgen?	11%	53%	34%	1%	0%
Als u meer zou weten over energiebesparing?	8%	52%	39%	1%	0%
Als u samen met anderen zou besparen?	8%	41%	48%	3%	1%
Als u niet zo veel geld hebt?	8%	38%	37%	14%	3%
Als u begeleid zou worden?	5%	35%	54%	4%	2%
Als u de enige in het gezin bent die bespaart?	13%	22%	34%	27%	4%
Als u het druk hebt?	4%	17%	56%	23%	1%
Als burens ook besparen?	4%	16%	77%	3%	0%
Als u daarvoor eerst geld moet investeren?	2%	9%	39%	38%	12%

Energiebesparing in de toekomst

De panelleden hebben tot slot hun mening kunnen geven over enkele stellingen die verband houden met energiebesparing in de toekomst. De antwoorden hierop zijn verwerkt in tabel 11. De tabel bevat twee stellingen waar het panel het ronduit niet mee eens is. Zo is zeventig procent het niet eens met het idee om liever wat extra voor groene energie te betalen dan het huis te laten isoleren. Ook vindt tweederde van de huurders het geen goede maatregel om via een huurverhoging voor energiebesparing te betalen.

Tabel 11 Stellingen over energiebesparing in de toekomst

	Helemaal oneens	Oneens	Niet oneens/niet eens	Eens	Helemaal eens
Ik betaal liever wat extra voor groene energie dan dat ik mijn huis laat isoleren	24%	45%	25%	5%	1%
Als ik de kosten van besparingsmaatregelen via mijn huidige voorschot op de energierekening kan afbetalen, dan doe ik dat direct	7%	9%	41%	36%	7%
Ik ben bereid om voor comfortverbetering meer te betalen	4%	20%	37%	37%	2%
Ik vind het een goede maatregel om als huurder via een huurverhoging mijn energiebesparing te betalen	30%	34%	21%	13%	2%
Als de Deventer Energie Coöperatie dezelfde tarieven heeft als mijn huidige energiemaatschappij, dan stap ik over	7%	12%	48%	27%	6%

Bij drie stellingen bevat de antwoordcategorie “Niet oneens/niet eens” de meeste antwoorden. De panelleden zijn bij deze stellingen in meerderheid bereid om de kosten van besparingsmaatregelen via het huidige voorschot op de energierekening af te betalen (43% eens, 16% oneens). Ook is een grote groep bereid om voor comfortverbetering meer te betalen (39% eens, 24% oneens).

De laatste stelling in tabel 11 heeft betrekking op een lokaal energie-initiatief. De gemeente ondersteunde in het afgelopen jaar de oprichting van de Deventer Energie Coöperatie, waarvan inwoners, bedrijven en instellingen lid kunnen worden. Leden kunnen collectief duurzame energie inkopen en energie besparen. Uit de antwoorden van het panel valt een redelijke mate van onbekendheid met de coöperatie te bespeuren; getuige de 48% die het niet eens maar ook niet oneens is met deze stelling. Eenderde van de panelleden zegt naar de Deventer Energie Coöperatie over te stappen, als deze dezelfde tarieven heeft als de huidige energiemaatschappij van de panelleden. Negentien procent zal deze overstap niet maken.

